

УДК 618.9 (063)

DOI: 10.5281/zenodo.4482084

М. П. Москаленко

ORCID ID 0000-0002-0580-9314

moskalenko_nikolay@ukr.net

Є. А. Чиркова

elizavetacirkova0706@gmail.com

ВУЛИЧНИЙ ТРАВМАТИЗМ НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Москаленко М. П., Чиркова Є. А. Вуличний травматизм населення Сумської області. – Природничі науки. – 2020. – 17: 95–98.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

У статті проаналізовано ситуацію з травматизмом населення Сумської області, зокрема вуличним. Встановлено, що його загальний ріст в межах області забезпечили мешканці районів, а не обласного центру. Незважаючи на це, збільшення загального травматизму було забезпечене навпаки жителями м. Суми. Зафіксоване збільшення рівня вуличного травматизму населення Сумської області відбулося в основному за рахунок відповідного росту травм у вигляді ран та поверхневих ушкоджень, вивихів, розтягнення, деформації суглобів, зв'язок та прилеглих м'язів, переломів верхніх кінцівок та внутрішньочерепних травм.

Ключові слова: вуличний травматизм, загальний травматизм, заклади охорони здоров'я, переломи кінцівок, травми суглобів, поверхневі ушкодження.

Moskalenko M. P., Chirkova E. A. Street injuries of the population of Sumy region. – Prirodničì nauki. – 2020. – 17: 95–98.

Sumy State Pedagogical University named after A S Makarenko

The article analyzes the situation with injuries of the population of Sumy region, in particular on the streets. It was found that its overall growth within the region was due the residents of districts, not the regional center. Despite this, the increase in total injuries was provided by the residents of Sumy. The increase in street injuries in the Sumy region was mainly due to the corresponding increase in injuries in the form of wounds and superficial injuries, dislocations, sprains, deformities of joints, ligaments and adjacent muscles, fractures of the upper extremities and intracranial injuries.

Key words: street injuries, general injuries, health care facilities, limb fractures, joint injuries, superficial injuries.

Вступ. В Україні щорічно травми різної тяжкості отримують понад 4,5 млн людей, летальність внаслідок травм в останні роки має стійку тенденцію до зростання. Найбільший рівень травматизму в світі відмічається у чоловіків у віці 20–49 років, а у жінок – 30–59 років, причому у всіх вікових групах цей показник значно вище у чоловіків. Серед всіх причин первинної інвалідності та смертності травми займають третє місце, а у осіб працездатного віку травми займають перше місце серед причин смерті [3].

Мета статті. Метою даного дослідження було вивчити сучасну ситуацію із вуличним травматизмом населення Сумської області.

Матеріали та методи досліджень. Вивчення поширеності вуличного травматизму серед населення Сумської області здійснювали комплексно з використанням звітної документації травмпунктів та відповідних відділень закладів охорони здоров'я області. Методи дослідження: статистичний – аналіз статистичних показників; графічний – оформлення статистичних даних у вигляді таблиць та гістограм.

Результати та їх обговорення. Було проаналізовано різноманітні форми і види травм та отруєнь населення області, їх походження та причини.

Встановлено незначне збільшення рівня вуличного травматизму населення Сумської області у 2017 та 2018 роках. Ріст склав 3,4%. Ця тенденція по вуличному травматизму, як і по побутовому, забезпечувала в тому числі і деякий приріст загального травматизму населення Сумської області.

Особливістю вуличного травматизму стало те, що його загальний ріст в межах області забезпечили мешканці районів (+15,8%), а не обласного центру, як це було у випадку із побутовим травматизмом. Там загальне збільшення протягом 2017-2018 років було забезпечене навпаки жителями м. Суми. Це стосується і обласного показника загального травматизму, який також збільшився за рахунок росту травматизму в м. Суми, а не в районах області. Тобто ситуація з вуличним травматизмом по динаміці за вказані роки в районах і обласному центрі протилежна до побутового та загального серед населення Сумської області.

Якщо проаналізувати рівень вуличного травматизму конкретно в кожному районі області то ситуація виглядала наступним чином. Найвищий рівень травм на вулиці (окрім дорожньо-транспортних) було зафіксовано у Кролевецькому (більше 130 випадків вуличних травм на 10 тис. населення) та Путивльському районах (більше 110 випадків травм на 10 тис. населення щороку) [1, 2].

Найбільш благополучними з точки зору вуличного травматизму населення в Сумській області були Лебединський, Липоводолинський та Недригайлівський райони. Вуличний травматизм в цих районах коливався від 3 до 17 випадків на 10 тис. населення (табл. 1).

Встановлена вище тенденція підвищення рівня вуличного травматизму в районах Сумської області протягом 2017-2018 років (на відміну від побутового) була порушена лише у Великописарівському, Охтирському та Тростянецькому районах. У всіх інших районах даний показник у 2018 році був вище, ніж у 2017 році (на відміну від побутового травматизму).

Окрім характеристик побутового, вуличного та ін. видів травматизму існує також статистика травмування частин тіла людини, або органів на цих територіях за певний час. Цей показник також відносять до певної кількості населення.

Таблиця 1

**Рівень вуличного травматизму серед мешканців районів
Сумської області у 2017 та 2018 роках (на 10 тис. населення)**

Рік	Білопільський	Буринський	Великописарівський	Глухівський	Конотопський	Краснопільський	Кролевецький	Лебединський	Липоводолинський	Недригайлівський	Охтирський	Путівський	Роменський	Середино-Будський	Сумський	Тростянець	Шосткинський	Ямпільський
2017	75,1	38,6	27,0	88,1	34,6	50,9	139,	3,7	6,4	2,7	14,7	112,	66,4	44,3	12,5	79,3	41,6	14,8
2018	75,8	48,7	10,8	97,4	34,8	64,3	174,1	17,3	10,6	12,8	6,6	125,7	90,2	63,8	17,2	60,4	68,5	19,7

Ми проаналізували, які частини тіла населення Сумської області травмувалися в першу чергу при отриманні вуличних травм населенням Сумської області у 2017 та 2018 роках (рис. 1).

Аналіз даних рисунку 1 показує, що зафіксоване раніше збільшення рівня вуличного травматизму населення Сумської області за два роки на 3,4% відбулося в основному за рахунок відповідного росту травм у вигляді ран та поверхневих ушкоджень, вивихів, розтягнення, деформації суглобів, зв'язок та прилеглих м'язів, переломів верхніх кінцівок та внутрішньочерепних травм. Останні набули такого значення саме при вуличному травматизмі і були на мінімальних значеннях при побутовому.

Найнижчий рівень вуличних травм становили термічні та хімічні опіки та токсична дія немедичних речовин. Найвищий рівень вуличного травматизму населення Сумської області був через отримання поверхневих пошкоджень та ран. В основному вони були легкого або середнього рівня тяжкості.

На другому місці – травми на вулиці суглобів (вивихи, розтягнення, деформації суглобів, зв'язок та прилеглих м'язів). Треті за рівнем побутового травматизму переломи кісток верхніх кінцівок (в цьому вуличний та побутовий травматизм співпали) [1, 2].

Висновки. Найбільша частка вуличних травм – 42% припадала на рани та поверхневі пошкодження, по 20% – вивихи, розтягнення, деформації суглобів, зв'язок та прилеглих м'язів а також переломи кісток верхніх кінцівок. Аналіз представлених даних говорить про зміни характеру травм та органів у

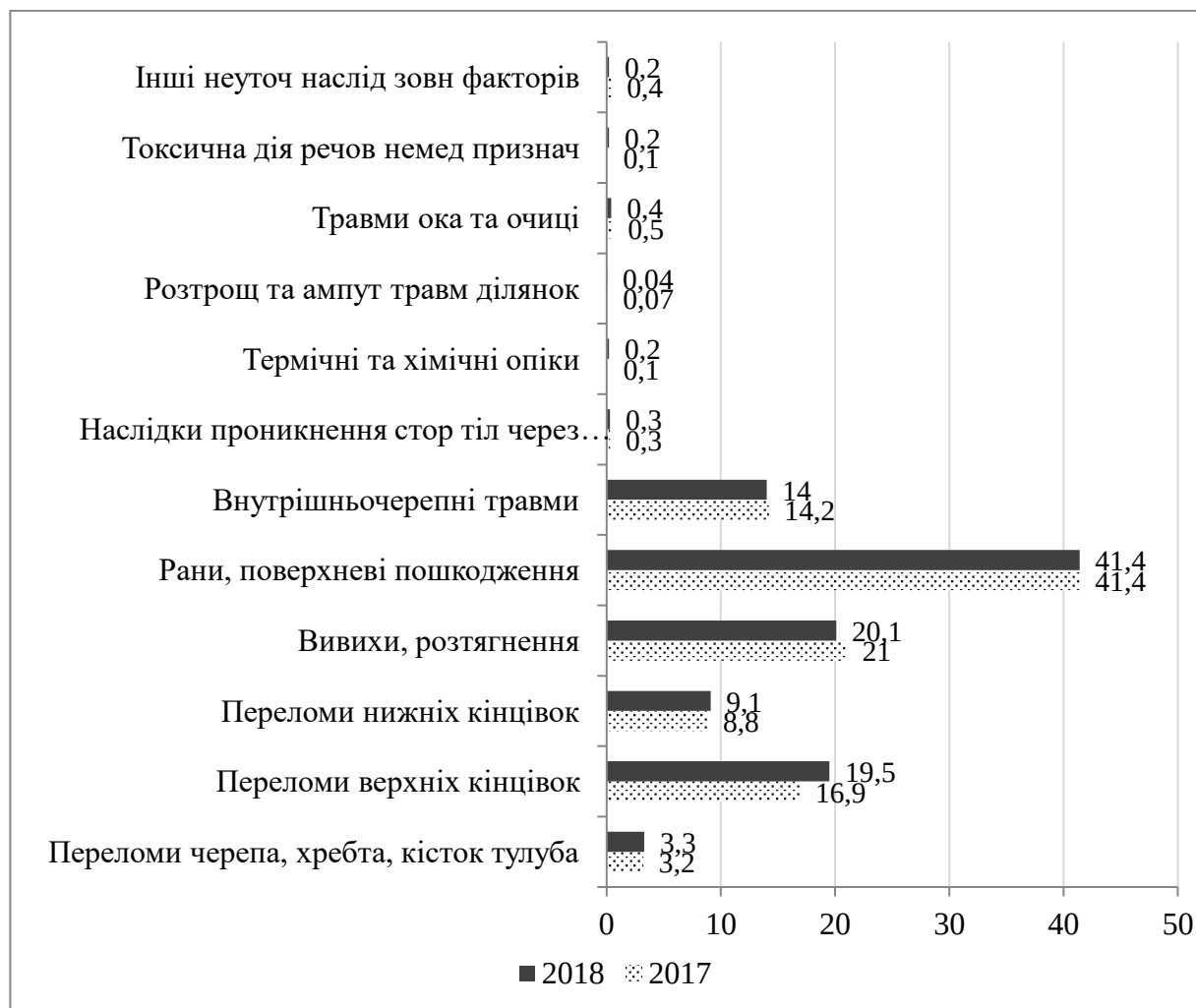

Рис. 1. Рівень вуличного травматизму різних частин тіла населення Сумської області у 2017 та 2018 роках (на 10 тис. населення).

вуличному травматизмі в порівнянні з побутовим. Набагато більше – по 20% проти 12 % стало ушкоджень суглобів та переломів кісток верхніх кінцівок. В той же час рани та поверхневі ушкодження зменшили свою частку з 47 до 42%. Це говорить про різницю обставин та ситуацій отримання травм на вулиці та в побуті.

Список використаних джерел

1. Корнус О. Населення Сумщини – найздоровіше // Панорама. 2017. URL : http://rama.com.ua/author/panorama/juser_cat=publication
2. Рейтингова оцінка стану здоров'я населення Сумщини. URL : <http://www.medycyna.sm.gov.ua/index.php/uk/1152-rc>
3. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію. Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України 2018 р. К., 2019. 430 с.